

Tweede Kamer der Staten-Generaal

T.a.v. de Vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat
Postbus 20018
2500 EA DEN Haag

Woerden : 15 november 2019
onze ref. : E19b014/HG-it
doorkiesnr. : 0348 48 43 53
e-mail : hg@vemw.nl

onderwerp : Hoorzitting problemen rondom netcapaciteit

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie voor Economische Zaken en Klimaat,

VEMW, de belangenbehartiger van de zakelijke energiegebruikers in Nederland, heeft vernomen dat uw commissie op 28 november aanstaande een hoorzitting organiseert over de problemen rondom netcapaciteit. Voldoende transportcapaciteit is van essentieel belang voor veel verschillende elektriciteitsverbruikers, omdat onderbrekingen tot grote maatschappelijke schade kunnen leiden. In deze brief wijzen wij u graag op een aantal belangrijke aandachtspunten met betrekking tot het onderwerp van de aangekondigde hoorzitting.

De betrouwbaarheid van het Nederlandse elektriciteitsnet, geborgd door middel van de enkelvoudige storingsreserve, is van levensbelang voor de zakelijke elektriciteitsafnemer. De gevolgen van het loslaten van dit principe zouden daarom eerst zorgvuldig en grondig onderzocht moeten worden. De huidige wetgeving stelt dat het landelijke hoogspanningsnet zodanig ontworpen moet zijn dat transport van elektriciteit ook verzekerd is indien zich een uitvalsituatie voordoet, tenzij er een vrijstelling bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) kan worden gegeven.¹ Dit wordt ook wel de enkelvoudige storingsreserve, n-1, genoemd. In de brief die de minister van Economische Zaken en Klimaat op 28 juni jongstleden naar uw Kamer stuurde worden maatregelen aangekondigd die de mogelijkheden voor het transport moeten vergroten en de schaarste op het elektriciteitsnet verkleinen.² Eén daarvan is een vrijstelling voor duurzame opwekinstallaties van de enkelvoudige storingsreserve bij de inwerkingtreding van de AMvB n-1. Zodoende kan reservecapaciteit worden vrijgegeven en enige ruimte op het net worden gecreëerd.

VEMW heeft sterke twijfels over de juridische en technische uitvoerbaarheid van dit voorstel. Aangezien elektriciteitstransport voor aangeslotenen wel moet zijn verzekerd bij een uitvalsituatie, moet er een onderscheid kunnen worden gemaakt, oftewel gediscrimineerd, tussen

¹In de Elektriciteitswet 1998 is de mogelijkheid opgenomen om de netbeheerder in bepaalde uitvalsituaties vrij te stellen van de wettelijke verplichting zijn net zodanig (ontworpen en) in werking te hebben dat het transport ook verzekerd is indien zich een uitvalsituatie voordoet. Die specifieke uitvalsituaties staan beschreven in de Algemene Maatregel van Bestuur n-1 die nog niet van kracht is.

² Kamerbrief 'Gevolgen van het gebrek aan netcapaciteit voor duurzame Elektriciteitsprojecten', p.4

Hét kenniscentrum en dé belangenbehartiger voor zakelijke energie- en watergebruikers

verschillende netgebruikers (verbruikers, hernieuwbare producenten en conventionele producenten). Dit is in strijd met het non-discriminatieprincipe dat verankerd is de Europese wetgeving. VEMW heeft meerdere malen bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat aangedrongen tot onderzoek naar de juridische uitvoerbaarheid van deze maatregel, maar nog geen bevestiging gekregen dat dit voorstel uitvoerbaar is en op den duur niet leidt tot een juridisch onhoudbare situatie. De mening van een wetenschapper met expertise op het gebied van Europees energierecht zou hier nader inzicht kunnen geven.

Het is bovendien onduidelijk of er alternatieve maatregelen om het capaciteitstekort te verminderen onderzocht zijn en waarom deze niet zijn toegepast. Netbeheerders moeten allereerst bereid zijn voldoende te investeren in transportcapaciteit en grotere risico's accepteren dan ze nu doen. Het uitbreiden van netcapaciteit via het verzwaren van het elektriciteitsnet is de meest voor de hand liggende oplossing, maar netinvesteringen hebben een lange implementatietermijn. Congestie management biedt een oplossing als tijdelijke maatregel voor urgente congestieproblematiek. Ook zou er op korte termijn geëxperimenteerd kunnen worden met het loslaten van n-1 voor duurzame opwek, in plaats van een vrijstelling in de wet vast te leggen. Het is in dat kader goed om de toezichthouder, de Autoriteit Consument en Markt, om haar mening te vragen. De ACM krijgt namelijk de bevoegdheid om ontheffingen van n-1 te verlenen voor specifieke onderdelen van het elektriciteitsnet. Daarnaast speelt de ACM een centrale rol bij het controleren van netinvesteringssplannen op doelmatigheid en kostbaarheid.

Het is de vraag of de investerings- en planningsmethode van de netbeheerders wel voldoende uitgerust is om de snelle ontwikkelingen in de markt te accommoderen. De congestie op het net is ontstaan doordat netbeheerders het aansluiten van de snelgroeiende capaciteitsvraag niet konden honoreren. Netbeheerders stellen een tweejaarlijks investeringsplan vast, met daarin de benodigde netverzwaringen om schaarste te voorkomen. Het ligt voor de hand dat de ontwikkelingen in de markt (groei aanbod en vraag) nauwkeuriger moeten worden meegenomen. Momenteel richten netbeheerders zich op bestaande klanten, terwijl de groei juist ontstaat door de komst van nieuwe klanten. Er is nu veel aandacht voor de snelle groei van duurzame elektriciteitsproductie, terwijl de elektriciteitsvraag ook in snelle mate toeneemt. In de toekomst zal deze alleen maar verder moeten toenemen, bijvoorbeeld door elektrificatie in de industrie en de transportsector, de productie van groene waterstof en de groei van de ICT-sector. De industrie bereidt zich voor op ingrijpende CO₂-reducerende investeringen om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te realiseren. Adequate infrastructuur is daarbij een absolute voorwaarde. Proactieve netinvesteringen zijn nodig van de netbeheerders om het elektriciteitsnet transitiebestendig te maken, toekomstige marktontwikkelingen mee te nemen en risico's die de transitie met zich meebrengt weg te nemen.

VEMW vraagt aandacht voor de onvoorziene gevolgen van de aangekondigde maatregelen om het capaciteitstekort te verminderen. Zakelijke elektriciteitsverbruikers spelen een sleutelrol in de energietransitie en hebben baat bij een betrouwbare elektriciteitsvoorziening en adequate infrastructuur. Wij hopen dat u de bovenvermelde aandachtspunten mee wilt nemen in uw beoordeling van de problematiek en de genoemde oplossingsrichtingen wilt afwegen.

Vanzelfsprekend zijn wij desgevraagd beschikbaar voor het verschaffen van een nadere (mondelinge) toelichting.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Hans Grünfeld', written in a cursive style.

Hans Grünfeld
Algemeen Directeur VEMW